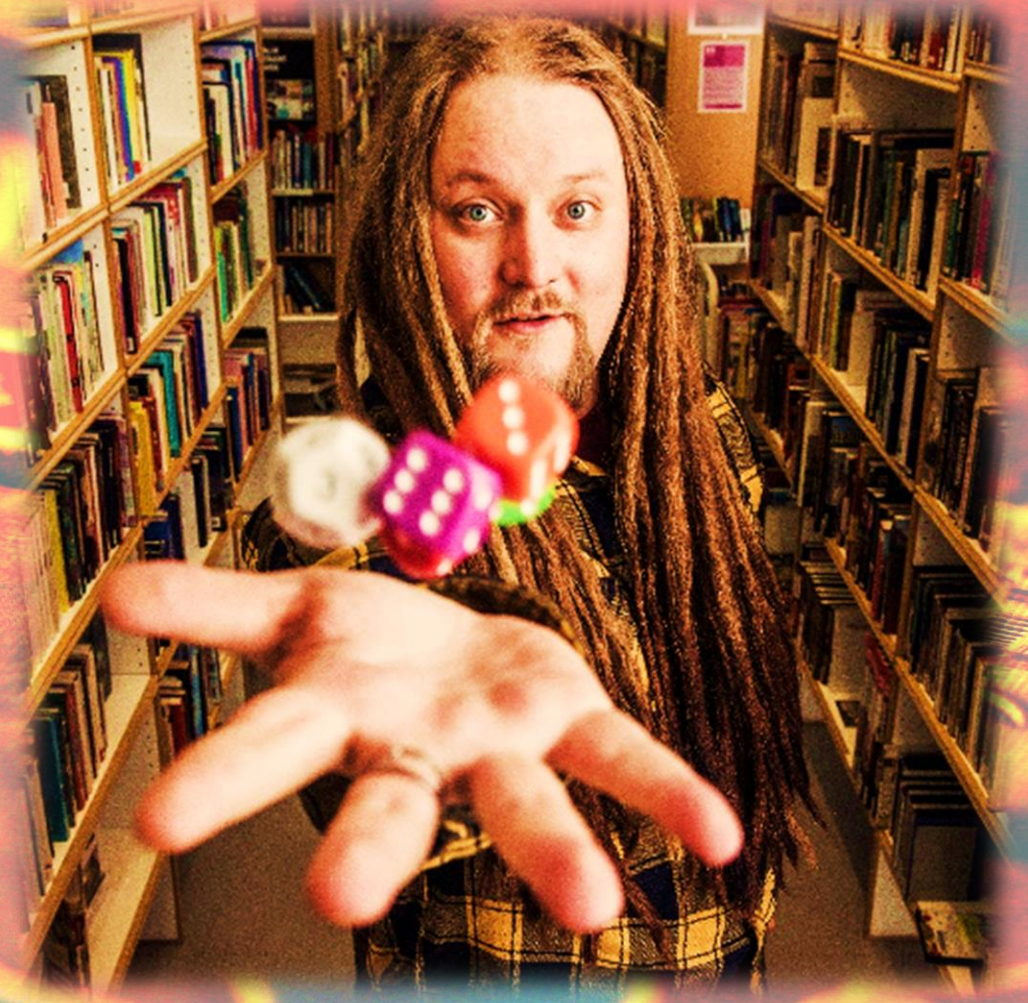

Lautapelien lainaus: kokemuksia ja kommervenkkejä

Heikki Marjomaa
Koordinaattori
Helsingin kaupunginkirjasto /
kirjastot.fi
@HeikkiKir

LAUTA- & KORTTIPELIT

Kirjoittakaa chattiin:

Mitä lautapelejä /
korttipelejä olette

pelanneet:

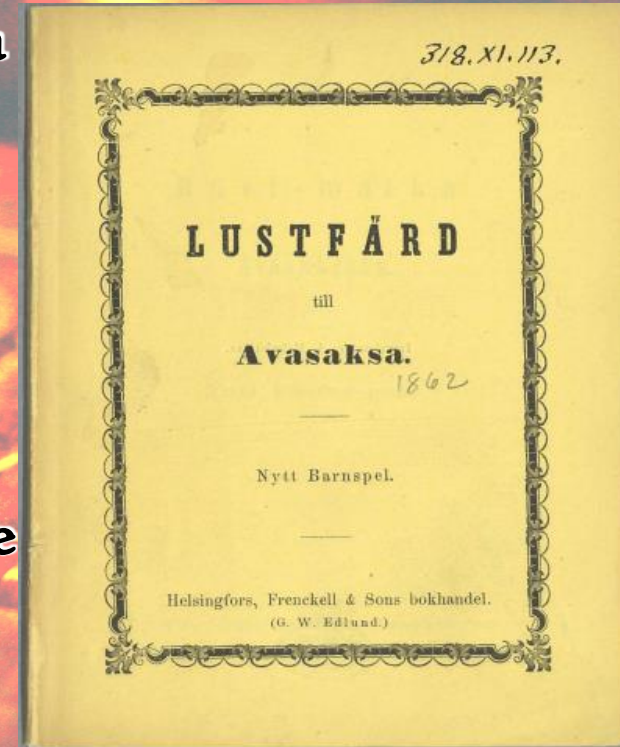
1. Viimeksi
2. Lapsena
3. Nuorena
4. Aikuisena

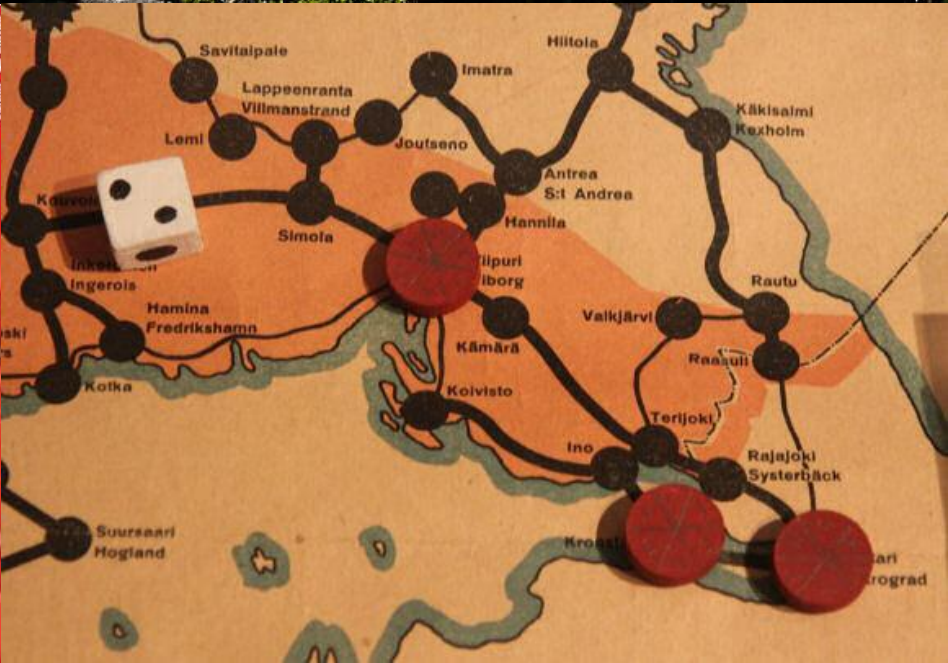
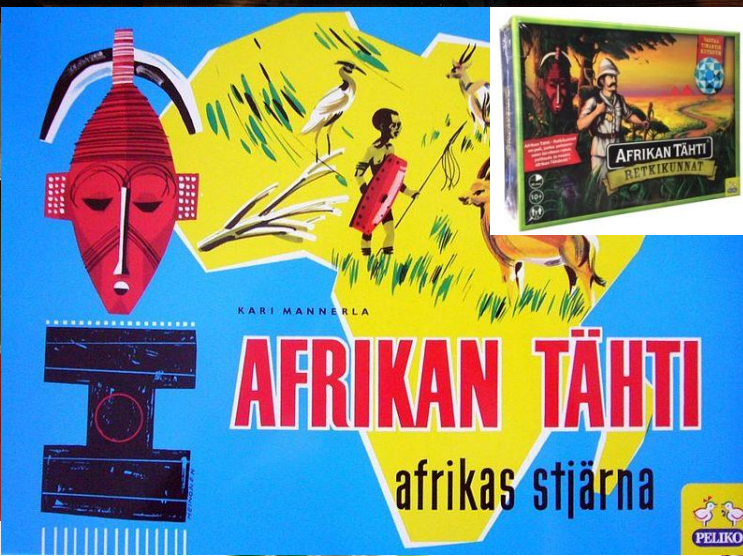
Oliko toisilla samoja kuin
itselläsi? Mikä tekee
pöytäpelistä hyvän?

LAUTAPELIEN HISTORIAA

- ❖ Lautapelit ovat hyvin vanha kulttuurimuoto jota on tavattu ympäri maailman.
- ❖ Pelit ja leikit ovat olennainen osa kulttuurien kehitystä. Kuvauksia pelaamisesta löytyy kaikista kulttuureista.
- ❖ Vanhimmat arkeologisilta kaivauksilta löydetyt noppapelit ovat ajalta 5000 eaa
- ❖ Ensimmäiset lautapelit olivat olleet jo pitkään olemassa, kun ihminen alkoi käyttää kirjoitusmerkkejä noin 3000 eaa.
- ❖ Suomen pelipöydillä lautapelit ovat olleet suosittuja. Esim monille tuttu ”Afrikan tähti” vuodelta 1951
- ❖ Suomessa on pitkä julkaistujen lautapeliien historia.
  - ❖ Esim vuonna 1862 julkaistu lautapeli ”Huvimatka Aavasaksaan” vuodelta 1862
  - ❖ Doria.fi-arkistossa on Kansalliskirjaston digitoimia lautapelejä yli sadan vuoden takaa.

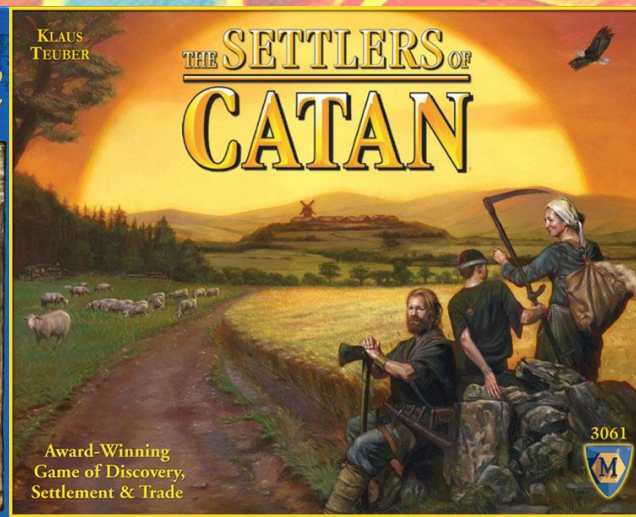
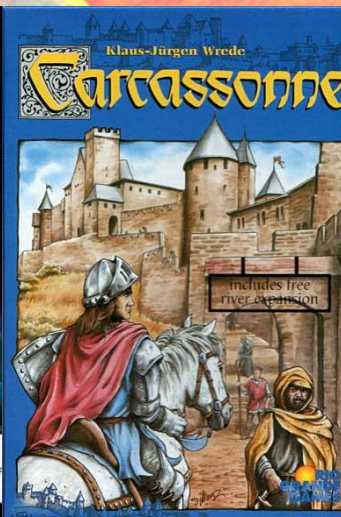
Lautapeli uusi aalto

Tarinallisempia, temaattisuudessaan voimakkaita ja mekaniikoiltaan monipuolisia 2000-luvulla julkaistuja lautapelejä kutsutaan ”uuden aallon lautapeleiksi”.

Näissä lautapeleissä on usein mukana kirjallisuudesta lainattuja elementtejä.

Modernien lautapeli uuden suosion merkittävä rajapyykki on vuonna 1995 ilmestynyt Catanin uudisasukkaat, josta alkoi eräänlainen lautapeli uudelleennousu. Toinen suuren suosion saavuttanut uuden aallon pioneerilautapeli on vuonna 2000 julkaistu Carcassonne.

Suomalaisista tunnetuin uuden aallon lautapeli on Touko Tahkokallion strateginen avarusseikkailu ”Eclipse” vuodelta 2011

Tilanne nyt :

Valinnanvaraa on..

→ Sisältöjen avaamiselle ja
aineistosuosituksille on kova
tarve.

Aineiston kestävyys

- Kestääkö peli lainausta
- Kestääkö peli kuljetusta

- Eclipse :

- 84 muovista alusta
- yli 300 puuosaa
- yli 300 erilaista laattaa
- 7 lautaa
- 18 noppaa
- 2 kangassäkkiä
- säännöt

- Rekisteriin 29.06.2012 :

- Yht. 88 lainaa ja uusintaa 2017 kesällä

Lautapelikokoelma UKK: Minkälaisia pelejä kannattaa hankkia uuteen lautapelikokoelmaan?

Lautapelikokoelman hankkiminen kannattaa aloittaa lapsille ja perheille suunnatuista peleistä. Niiden kierto on vilkkainta ja niiden käsittely helpompaa ja nopeampaa kuin aikuisille ja harrastajille suunnattujen pelien.

Kannattaa hommata myös harrastajille jotain sekä osallistaa heitä hankinnoissa. Tämä laittaa puskaradiota liikkeelle lautapeliyhteisöissä ja tuo mainosarvoa

Lautapelikokoelma UKK: Mihin pelit kannattaa sijoittaa kirjastossa?

Ainakin aluksi pelit kannattaa sijoittaa kirjastossa mahdollisimman näkyvälle paikalle. Asiakkaat tulevat ihmettelemään uutta kokoelmaa varsin pitkään.

Pelikokoelmasta kannattaa muutenkin tiedottaa näkyvästi.

Esim. paikalliset pelikerhot, kahvilat ja lautapelifanaatikot-ryhmä somessa sekä muut somejaot (insta, twitter jne jne)

Lautapelikokoelma UKK: Mistä pelejä voi hankkia?

Pelejä hankittaessa kannattaa suosia paikallisia lautapelikauppoja, heillä on asiantuntemusta ja yleensä nopeat ja joustavat toimitukset.

Kirjastoilla on harvoin tästä aineistosta sitovia hankintasopimuksia.

Helmet-kirjastot ovat käyttäneet seuraavia liikkeitä lautapeliin hankintaan:

lautapelit.fi

POROMAGIA

Olemme neuvotelleet jokaisesta liikkeestä 10 % alennuksen normaaleista hinnoista.

Lautapelikokoelma UKK: Häviääkö peleistä paljon osia?

Peleistä ei ole hävinnyt hälyttävän paljon osia.

Olemme huomanneet, että aineiston huolellinen käsittely korreloi positiivisesti osien tallessa pysymisen kanssa.

Vuonna 2018 lautapelejä poistettiin luonnollisen kuluman ja hävinneiden osien takia noin 5 % koko kokoelmasta.

Poistetut pelit säilytetään varaosapankissa.

Lautapelikokoelma UKK: Miten pelit tulee käsitellä?

Minigrip-pussit ovat lautapelikäsitteijän paras kaveri

Helmet-kirjastojen käyttöönottovalmiita käsittelypohjia + ohjeita käsittelyyn tuli keväällä 2019 saataville myös ladattavaksi. Linkki julkaistiin gamebrarians suomessa.

→ Ei vaadi syvempää asiantuntijuutta lautapeleistä.
(Tehty rautalankaohje jotta kuka tahansa osaisi käsitellä)

CASE: pikakäsittely eli asiakkaat napsuttaa 😊

Tämä on vain meidän tapa. Lopulta kaikki valitsevat itselleen sopivat mallit.

Lainatuimmat pelit ja kestohitit ennen koronaa

Lainatuimmat lastenpelit: Battle sheep, muuttuva labyrintti, quoridor kid: hiirisokkelo, carcassonne junior, kellotornin kummitukset, robogem, pingwin deluxe, dixit, eläinpyramidi, afrikan tähti, peikkopolku, halli klack!, kummitusportaat, pikkuprinssi, minun ensimmäinen pelini: maatila, camel cup

Lainatuimmat aikuistenpelit: 7 Wonders, Menolippu: Eurooppa, Splendor, Dominion: Valtakunta, Catan, Love Letter, Pandemic: 2 laitosa, Port Royale, Consept, Stone Age, Carcassonne, Dixit, Qin, 7 wonders duel, Patchwork

Mitä kokoelmasta poistetuille peleille kannattaa tehdä?

Kun peli on niin huonossa kunnossa (paljon osia hävinnyt) ettei sitä voi enää pelata, tulee se poistaa järjestelmästä.

Poistettuja pelejä ei kuitenkaan kannata hävittää, vaan ne kannattaa säilöä mahdollisuuksien mukaan samaan paikkaan (varaosapankki).

Näitä poistettuja pelejä pystyy myöhemmin käyttämään varaosina toisille peleille.

3D printtaamalla saattaa saada pelin käyttökuntoon

Kokoelman tuntemus ja asiantuntijuus: Mistä tietoa

Blogosfääri

Youtube

BGG

Lautapeliopas

Someryhmät

Kollegat

Museo

AINA VOI KYSYÄ!

3 Pelityyppiä

Kohderyhmäjaon mukaan kirjaston kokoelmassa on kolmelaisia pelejä:

1. Lapset,

2. Perheet,

3. Harrastajat

Näiden perusteella aineisto myös kelluu Helsingissä

Myös muut jakavat näin

(Pelikaupat, blogit, BGG)

Lasten pelit

- ❖ Alhainen ikäsuositus
- ❖ Helpohkot säännöt
- ❖ Ei liian pitkä kesto
- ❖ Vähemmän osia, Osat usein lelumaisia
- ❖ Halvempia hankkia, nopein kierto, kuluvat myös nopeimmin
- ❖ On monesti suunniteltu pedagogisesti rikkaiksi

HABA®

Eläinpyramidi
24.90 €
Tuotetta saatavilla

Eläinpyramidi 2
23.90 €
Ei varastossa

Eläintorni
24.90 €
Tuotetta saatavilla

Hepan hirnähähdus
22.90 €
Tuotetta saatavilla

Ihanat eläimet
19.95 €
Ei varastossa

Kaniralli
17.95 €
Tuotetta saatavilla

Linnanvaltiat
22.90 €
Ei varastossa

Minun ensimmäinen pelini: Aistit
27.90 €
Tuotetta saatavilla

Minun ensimmäinen pelini: Hedelmätarha
27.90 €
Tuotetta saatavilla

Uutuus

MARCO TEUBNER, **Lasten Carcassonne** KLAUS-JÜRGEN WIEDE

Joka kappale, Carcassonnen kaupunki on valittu joko, jossa kaupunkitallat päättyvät viuhkoihin, koreihin ja kirkkoihin. Kaupungit lopetetaan näiden jälkeen kirkon karmareiden avulla portteihin ja yllä esillä ne kaikki kirkot ja kirkon sisätilat on erittäin kirkko kirkko.

Lasten Carcassonne on Klaus-Jürgen Wieden suunnittelema Carcassonne pelin lapselle suunniteltu versio. Oletit saat sopivat kirkon värien, mikä pelissä on tarkkaan päätetty, mikä voittaa on se joka saa enemmistön näitä pelipöytäpelin.

Ikä: 3-4 vuotta
 30 pelin pelipöytäpelin
 30 min peliaika

© 2008 Z-Man Games

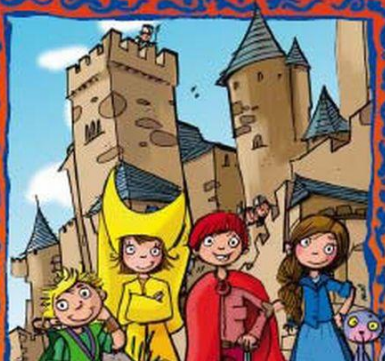
MARCO TEUBNER, **My First Carcassonne** KLAUS-JÜRGEN WIEDE

WARNING: CHOKING HAZARD - Small Parts Not For Children Under 3 Years

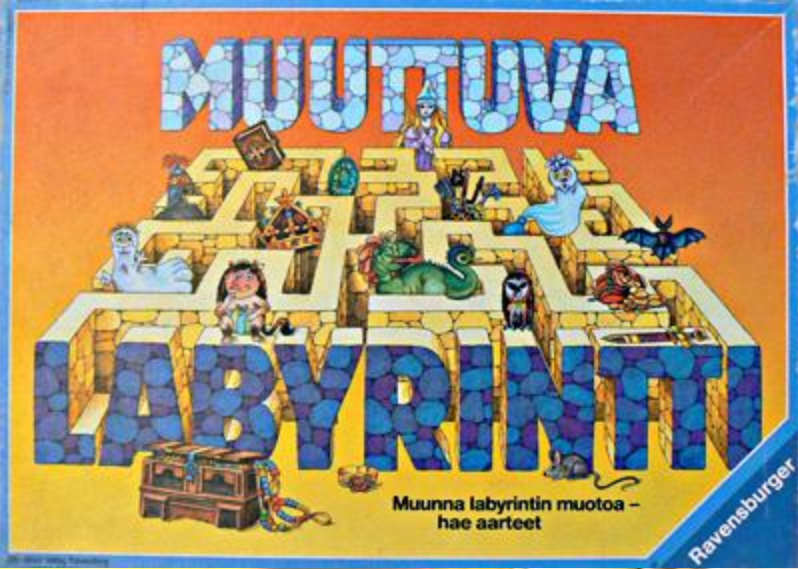
Z-Man Games

MARCO TEUBNER, **Junior Carcassonne** KLAUS-JÜRGEN WIEDE

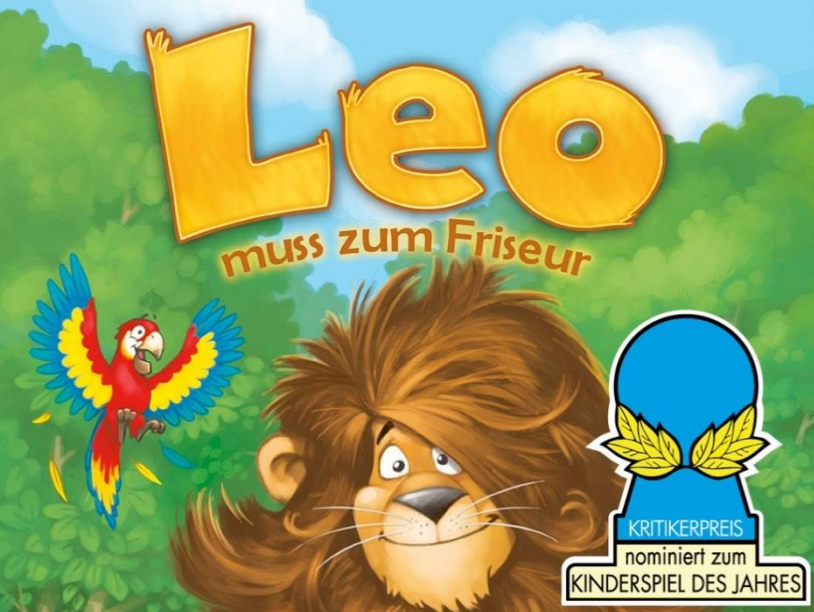

Z-Man Games

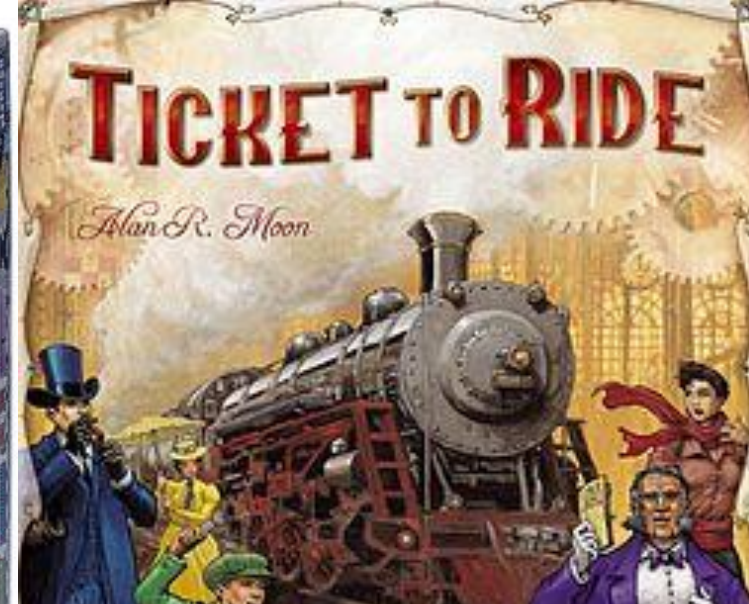
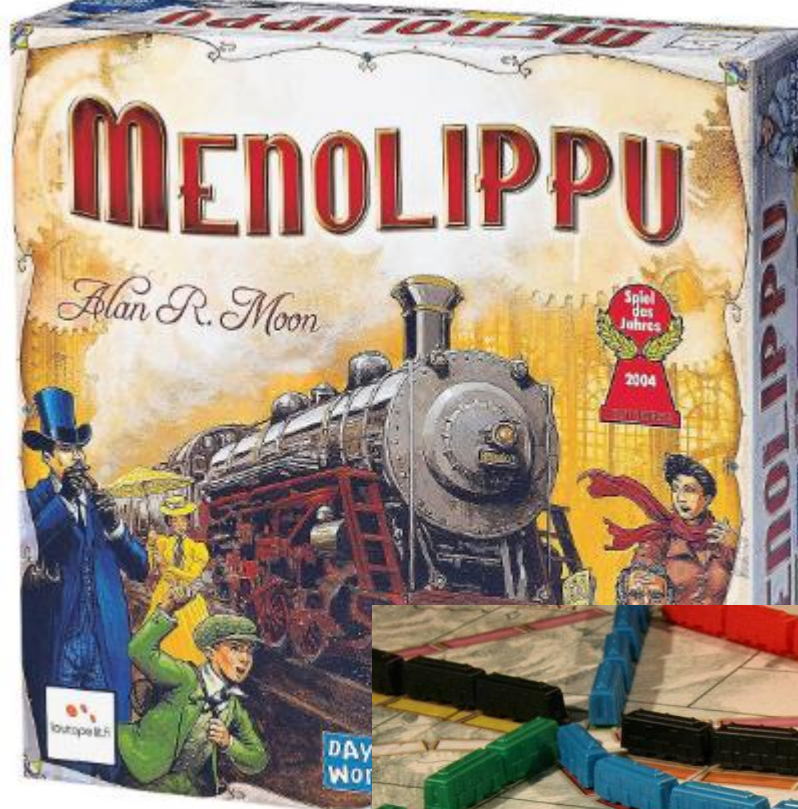
”Leo menee parturiin”

Perhepelit

- ❖ Laaja kohdeyleisö
- ❖ Aikuiset voivat pelata keskenään mutta soveltuvat myös lapsille
- ❖ Ei alle kouluikäisille yleensä (varsinkaan yksin)
- ❖ Suomenkielisiä:
  - ❖ Kirjastoissa olemme hankkineet ensisijaisesti kaikki suomenkieliset
  - ❖ Säännöt löytyvät kuitenkin usein monella kielellä
  - ❖ Jos ei ole tarjolla suomeksi ei ole perhepeli
- ❖ Suomessa julkaistut pelit useimmiten näitä
  - ❖ Syynä markkinoiden koko

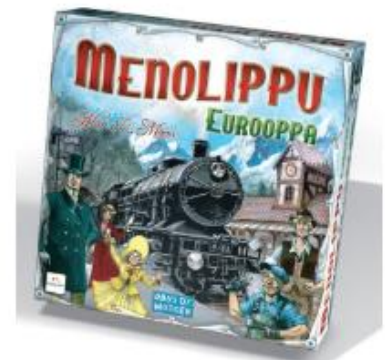

Menolippu

49.00 €

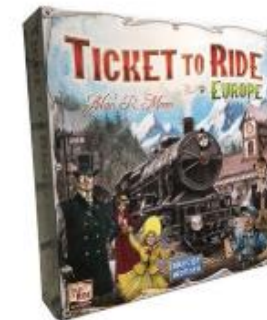
HAE TICKET TO RIDE /
MENOLIPPU

Menolippu Eurooppa

49.00 €

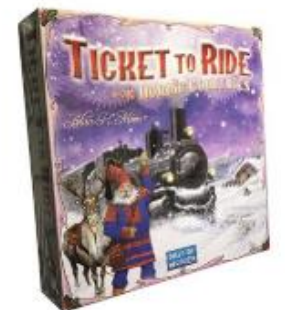
HAE TICKET TO RIDE /
MENOLIPPU

Ticket to Ride / Menolippu Eurooppa (Nordic)

45.00 €

Tuotetta saatavilla

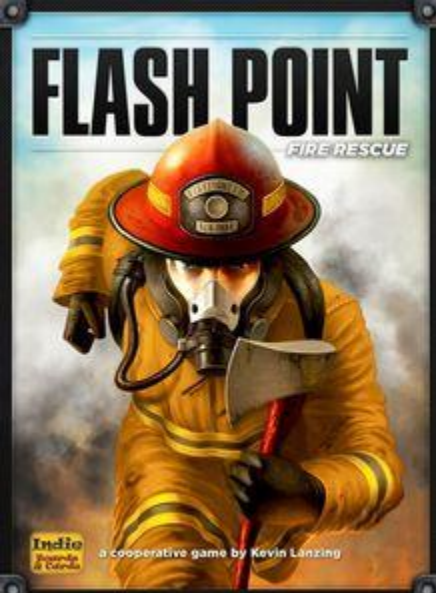
Ticket to Ride / Menolippu Pohjoismaat (Nordic)

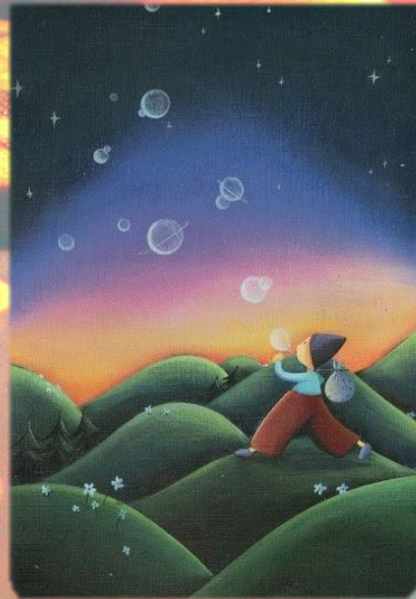
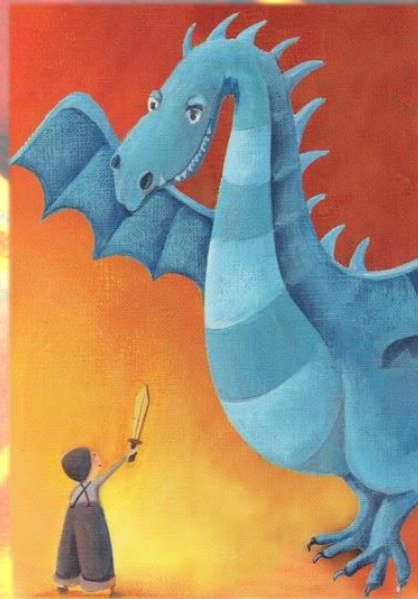
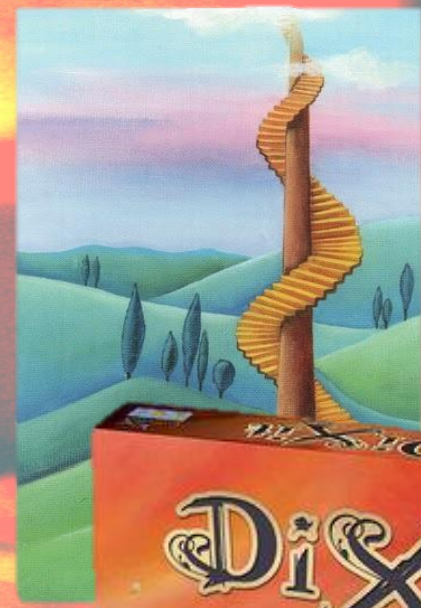
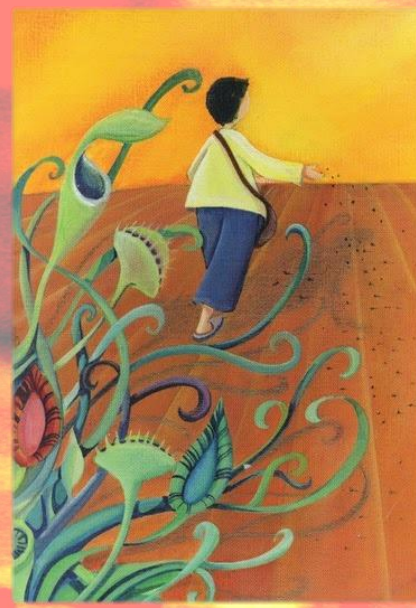
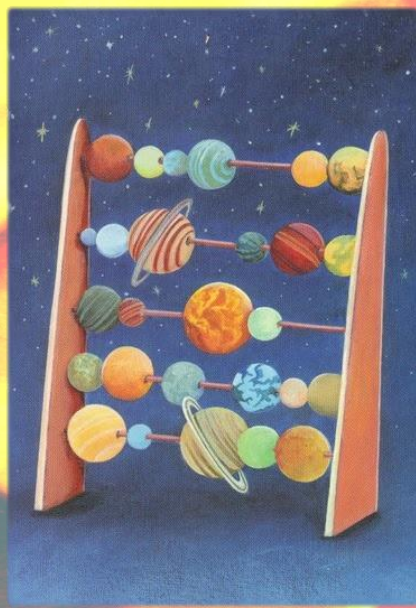
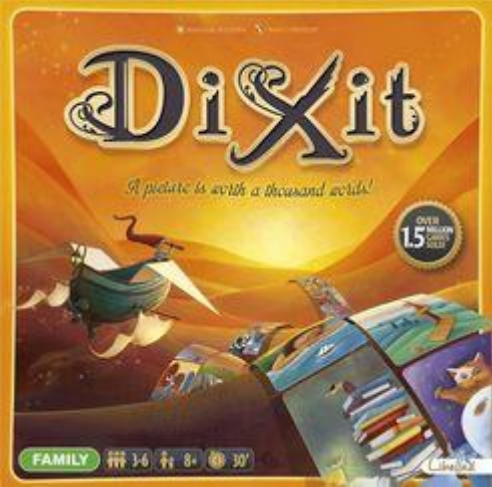
49.00 €

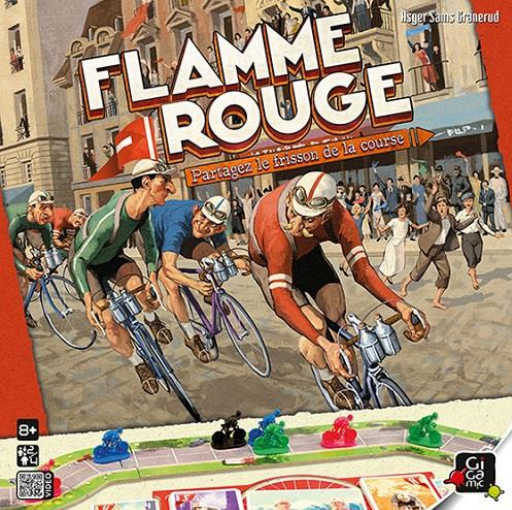
Ei varastossa

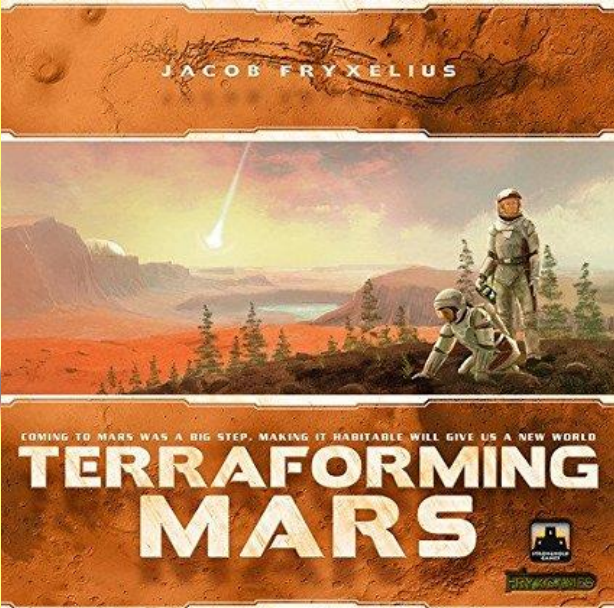

Harrastajapelit

- ❖ Jo jonkun verran pelanneille
- ❖ Useimmiten englanninkielisiä
- ❖ Raskaampia pelattavuudeltaan
- ❖ Rikkaampi pelikokemus
- ❖ Usein kestoltaan pidempiä
- ❖ Paljon komponentteja ja mekaniikkoja
- ❖ Korkeampi hinta
- ❖ Legacy-pelit

SCYTHE

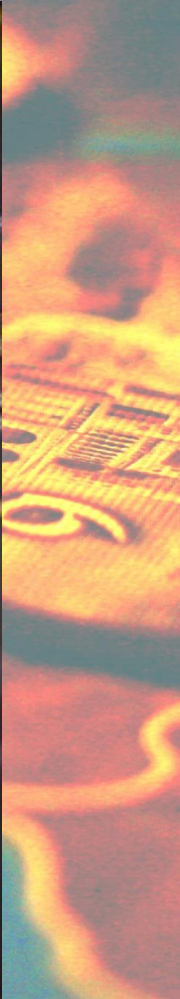
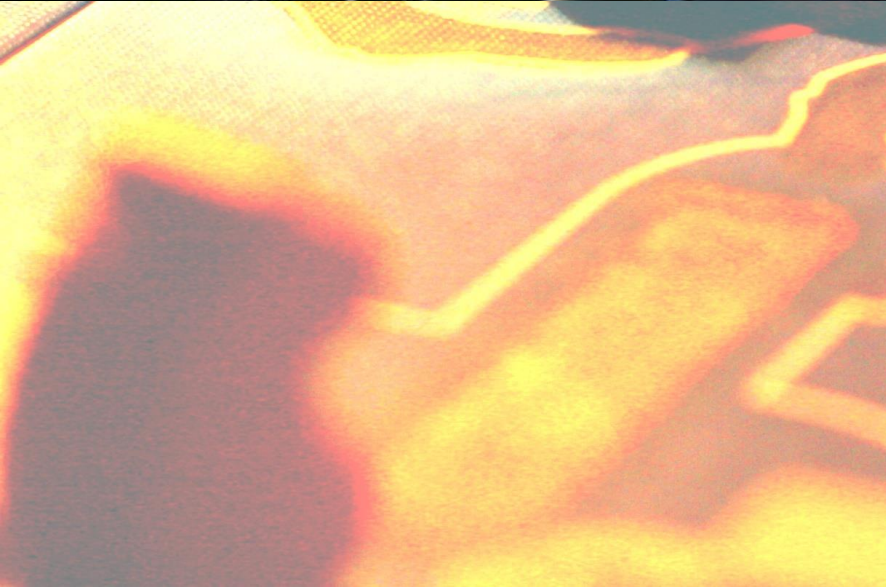

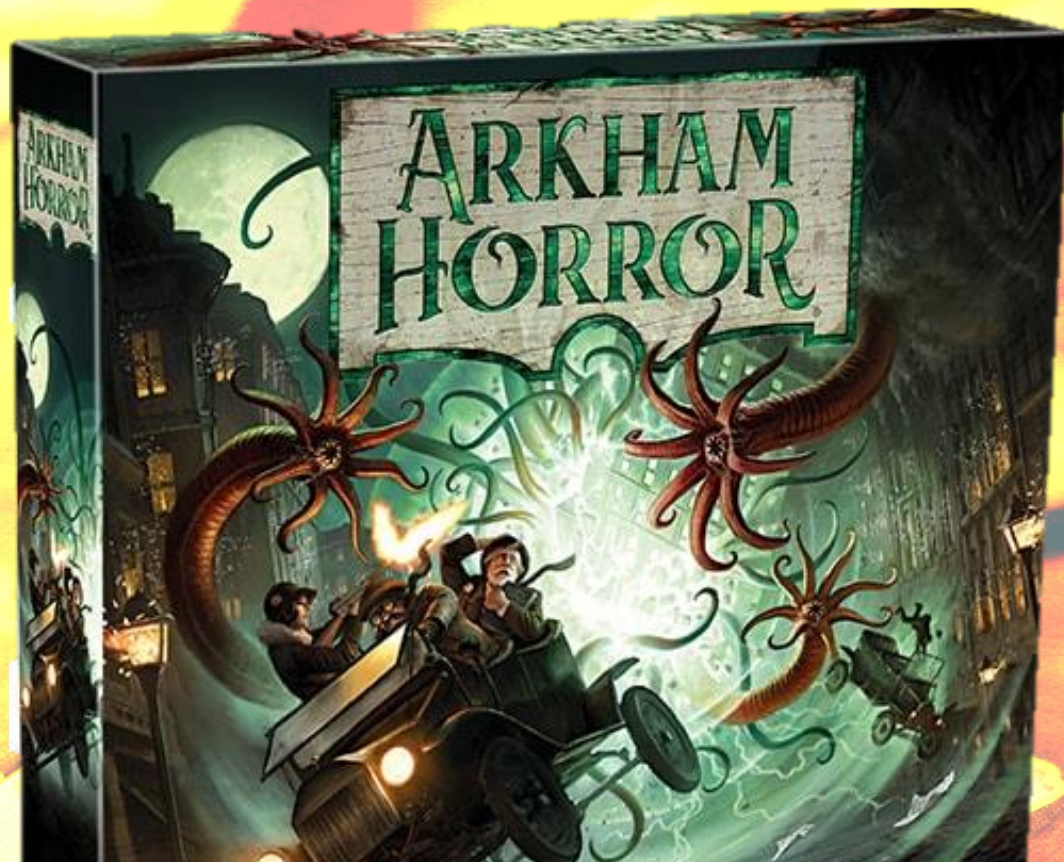
Taide: Jakub Rozalski

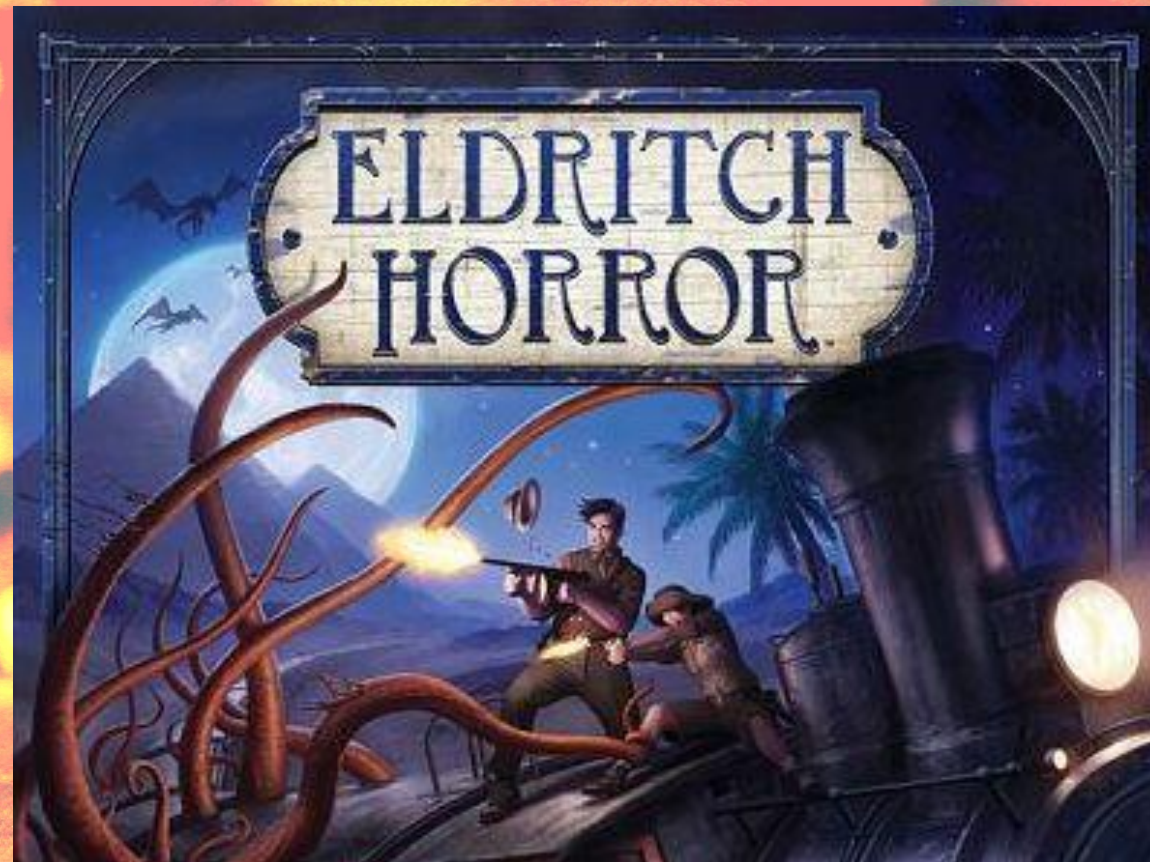
ECLIPSE

NEW DAWN FOR THE GALAXY

Expansion	Released	Symbol
Curse of the Dark Pharaoh	2006	
Dunwich Horror	2006	
The King in Yellow	2007	
Kingsport Horror	2008	
The Black Goat of the Woods	2008	
Innsmouth Horror	2009	
The Lurker at the Threshold	2010	
The Curse of the Dark Pharaoh (Revised Edition)	2011	
Miskatonic Horror	2011	

Expansions [\[edit \]](#)

- [Forsaken Lore](#) (30 April 2014)
- [Mountains of Madness](#) (18 December 2014)
- [Strange Remnants](#) (20 July 2015)
- [Under the Pyramids](#) (10 December 2015)
- [Signs of Carcosa](#) (6 June 2016)
- [The Dreamlands](#) (5 January 2017)
- [Cities in Ruin](#) (6 July 2017)
- [Masks of Nyarlathotep](#) (22 February 2018)

Sherlock Holmes

consulting detective

